

***Резултати от социологическото проучване чрез ЗС и широката
общественост в ИБР***

След приключване на консултациите със заинтересованите страни във връзка с проекта на ПУРБ и Програмата от мерки, в периода 5.07.2009 – 31.07.2009 бе организирано и проведено социологическо проучване сред заинтересованите страни в ИБР за басейново управление, идентифицирани през първите етапи от проекта и широката общественост от страна на екипът на Консорциума, спечелил обществената поръчка за организиране на консултациите. Предварително от процеса на консултации бяха изведени топ проблемите и мерките за ИБР, които да залегнат в подготовката на въпросника за проучването. Бе подготвена представителна извадка с всички общини, които трябва да покрият интервютата с широката общественост, както и съотнасяне на всички общини към съответното водното тяло/тела. Бяха обработени списъците на заинтересованите страни в ИБР, допълнена липсващата контактна информация и привеждането им в съответствие с техническите изисквания за провеждането на телефонните интервюта. Бяха проведени телефонните интервюта със заинтересованите страни, идентифицирани през първите етапи от проекта и широката общественост и обобщени данните в електронен вид. Бе направен анализ на резултатите от проведените интервюта.

Социологическото проучване е част от стратегията за достигане до широката общественост и събиране на мнението и предложенията на заинтересованите страни относно проблемите, касаещи управлението на водите и предложените в проекто-плана мерки за решаването им.

Проучването събра количествена и статистически значима информация на базата на представителна извадка за мнението на обществеността като цяло и на заинтересованите страни относно управлението на водите в ИБР. По-специално проучването постигна следните цели:

- Събра информация за мнението на заинтересованите страни за проблемите на водните тела в районите на басейново управление към настоящия момент
- Проучи мнението на заинтересованите страни относно разработените в проекта за ПУРБ мерки за постигане на поставените цели

- Измери мнението на заинтересованите страни относно риска от неизпълнение на залегналите в ПУРБ цели до изтичане на срока му през 2015 г.

Заинтересовани страни

Извадката се базира на пълния списък със заинтересованите страни, изготвен през първия етап на този проект („Стратегия за привличане на заинтересованите страни”). Тя включи всички типове заинтересовани страни, които се обединяват в следните основни групи:

1. Държавни, областни и общински администрации
2. Водоползватели
3. Регионални инспекции, дирекции, лаборатории и др.
4. Граждански, професионални и научни сдружения, неправителствени организации

Широка общественост

Извадката за широката общественост беше генерирана на случаен принцип сред населението. Извадката е представителна по географски и полов принцип, т.е. броят на интервютата е пропорционален на населението на всяка област.

Разпределение на проведените интервюта за БДИБР

Общо	Широка общественост	Заинтересовани страни
787	643	144

Разпределение на широката общественост по области

Област	Интервюта
Бургас	32
Кърджали	41
Пазарджик	82
Пловдив	185

Сливен	59
Смолян	38
Стара Загора	96
Хасково	71
Ямбол	39
Общо	643

Разпределение на широката общественост по общини

Община	Интервюта	Община	Интервюта
Аврен	4	Мадан	3
Айтос	26	Маджарово	1
Аксаково	9	Марица	7
Антоново	3	Мездра	5
Априлци	5	Мизия	2
Ардино	3	Минерални бани	2
Асеновград	17	Момчилград	7
Балчик	9	Монтана	9
Баните	2	Мъглиж	3
Банско	13	Невестино	2
Батак	2	Неделино	2
Белене	3	Несебър	7
Белица	8	Никола-Козлево	3
Белово	5	Никопол	3
Белослав	3	Нова Загора	12
Берковица	8	Нови Пазар	8
Благоевград	95	Омуртаг	17
Бобовдол	14	Опака	3
Бобошево	2	Оряхово	6
Борино	1	Павел баня	4
Ботевград	12	Павликени	4
Братя Даскалови	2	Пазарджик	33
Брацигово	3	Панагюрище	8

Брегово	5	Перник	117
Брезник	10	Петрич	76
Брезово	2	Пещера	6
Бургас	104	Пирдоп	3
Бяла Слатина	9	Плевен	33
Варна	153	Пловдив	96
Велики Преслав	8	Полски Тръмбеш	1
Велико Търново	16	Поморие	10
Велинград	10	Попово	3
Венец	4	Правец	1
Ветово	3	Приморско	2
Ветрино	5	Провадия	11
Видин	14	Първомай	6
Враца	9	Раднево	5
Вълчедръм	4	Радомир	21
Вълчи дол	2	Разград	29
Върбица	5	Разлог	18
Вършец	3	Ракитово	4
Габрово	14	Раковски	7
Генерал-Тошево	8	Рила	4
Годеч	5	Родопи	7
Горна Оряховица	9	Рудозем	3
Гоце Делчев	26	Руен	10
Грамада	1	Русе	39
Гулянци	4	Садово	2
Гълъбово	5	Самоков	11
Гърмен	10	Сандански	49
Две Могили	5	Сапарева Баня	5
Девин	4	Сатовча	17
Девня	5	Свиленград	6
Джебел	2	Свищов	10
Димитровград	17	Своге	4
Добрич	64	Севлиево	7

Долна баня	2	Септември	9
Долна Митрополия	4	Силистра	10
Долни Дъбник	1	Симеоновград	3
Долни чифлик	8	Симитли	15
Доспат	6	Сливен	68
Драгоман	1	Сливница	1
Дряново	2	Сливо поле	1
Дулово	13	Смолян	12
Дупница	61	Смядово	3
Дългопол	5	Созопол	6
Елена	5	Сопот	3
Елин Пелин	3	София	216
Елхово	5	Средец	8
Земен	4	Стамболийски	6
Златица	1	Стамболово	1
Златоград	5	Стара Загора	52
Ивайловград	2	Стражица	2
Иваново	5	Стралджа	8
Искър	1	Стрелча	2
Ихтиман	3	Струмяни	6
Каварна	7	Суворово	1
Казанлък	21	Сунгурларе	12
Калояново	4	Сухиндол	1
Камено	3	Съединение	3
Каолиново	10	Твърдица	3
Карлово	15	Тервел	8
Карнобат	26	Тополовград	5
Каспичан	4	Троян	13
Кирково	4	Трън	4
Кнежа	4	Трявна	4
Козлодуй	6	Тунджа	16
Костенец	6	Тутракан	3

Костинброд	1	Търговище	37
Котел	20	Хаджидимово	10
Кочериново	7	Харманли	6
Кресна	5	Хасково	24
Криводол	4	Хисаря	4
Кричим	4	Хитрино	3
Крумовград	8	Царево	4
Крушари	2	Чепеларе	3
Куклен	2	Червен бряг	1
Кърджали	17	Чирпан	4
Кюстендил	78	Шабла	3
Левски	1	Шумен	48
Ловеч	12	Ябланица	1
Лом	10	Якоруда	10
Любимец	4	Ямбол	22
Лясковец	6	Малко Търново	2

Демографски характеристики на широката общественост

Пол		Възраст	Работен статут			
Мъже	Жени	Средна възраст	Работи	Безработен	Студент	Пенсионер
51%	49%	50	65%	4%	4%	27%

Error! Not a valid link.

ШО	Участвали в обсъжданията на ПУРБ		Интересуват се от повече информация за проблемите и мерките в ПУРБ		Знаете ли към кого да се обърнете ако искате да получите повече информация за ПУРБ	
	Не	Да	Не	Да	Не	Да
	-	-	50%	50%	73%	27%

ЗС	38%	63%	3%	97%	3%	97%
----	-----	-----	----	-----	----	-----

Общи изводи от проучването

- Проблемите, свързани с водите предизвикват сериозен интерес сред населението
 - o Интересът се простира от желанието на хората да допринасят за опазването на околната среда като цяло, през високото ниво на заинтересованост към целите на ПУРБ, до желанието да се запознаят по-подробно и да получат повече информация за проблемите и мерките, залегнали в плана.
 - o От друга страна, обаче, ПУРБ не се радва на много голяма популярност. Повечето заинтересованите страни са чували за него, но болшинството не са запознати подробно със съдържанието му. Широката общественост не е чувала за плана, което е очакван резултат.
- След като се запознаят с основните проблеми и мерки, залегнали в ПУРБ, мнозинството от ЗС и ШО ги намират за важни и адекватни за състоянието и проблемите на водните тела в техния регион. Тези, които са запознати поне донякъде със съдържанието на ПУРБ, също го намират за адекватен.

Извод и препоръка: Отношението на ЗС и ШО към проблемите на водните тела и ПУРБ е много благоприятно и предоставя добра възможност за ползотворно сътрудничество при реализацията на плана. Необходимо е да се засили нивото на информираност и комуникация, за да бъде реализиран потенциалът на ПУРБ.

- Като цяло идентифицираните проблеми и мерки се възприемат и от ЗС, и от ШО като много важни. Ако трябва да ги приоритизират, респондентите дават приоритет на следните проблеми (общо за страната):
 - o Лошо състояние или липса на съоръжения за пречистване и водоснабдяване
 - o Замърсяване на водите и почвите

- Изсичане на горите
- Най-важните мерки общо за страната са както следва:
 - Канализации и ПСОВ
 - Водопреносните мрежи
 - Контрол върху изхвърлянето на отпадъчни води
 - Забрани за изсичане на гори
 - Допречистване на индустриални отпадъчни води (за ЗС)
 - Пречиствателни съоръжения за питейни води (за ШО)
- Като се вземе под внимание важноста, която хората придават на проблемите, състоянието на водите и наложителността от вземане на мерки, не е изненадващ фактът, че мнозинството от заинтересованите страни са относително скептични относно реализацията на целите на ПУРБ. Около 90% определят риска от непостигане на целите като среден (~50%) или голям (~40%).

Извод и препоръка: Скептичното отношение на заинтересованите страни е още една причина за засилване на комуникацията и въвличането им в процеса на решаване на тези важни за тях и според тях проблеми. Ключът към постигане целите на ПУРБ е в превръщането му в грижа и отговорност на всяка заинтересована страна, вместо в налагането му „отгоре”, което естествено води до противопоставяне и недоверие. За да са успешни и приложими на практика и в предвидените срокове, решенията трябва да са органични и разработени с участието на тези, които ще ги изпълняват.

Околна среда, интерес, състояние на водите и наложителност за подобряването му

Почти всички интервюирани и от двете аудитории смятат, че е изключително важно да допринасят за опазване на околната среда. В резултат, мнозинството смятат, че проблемите, свързани с водите ги интересуват и че е наложително да се вземат мерки за подобряване на състоянието им в страната.

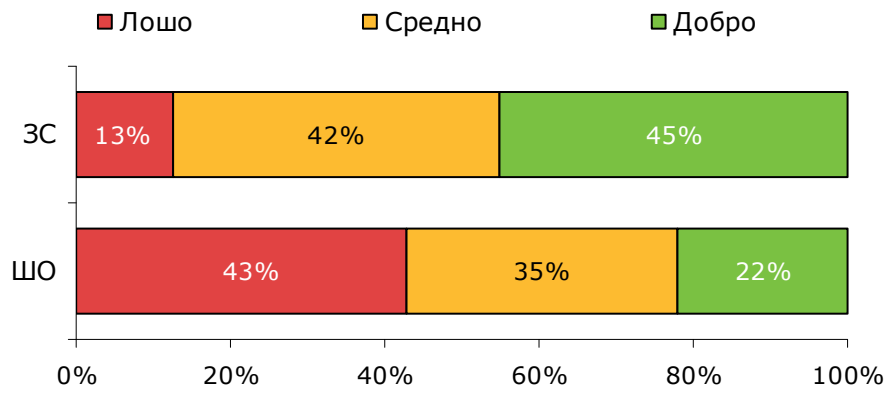
Error! Not a valid link.

Доколко се интересувате от проблемите, свързани с водите във Вашия регион? (% рейтинг 4-5)	
Широка общественост	Заинтересовани страни
75%	92%

Доколко според Вас е наложително да се вземат мерки за подобряване на състоянието на водите във Вашия регион? (% рейтинг 4-5)	
Широка общественост	Заинтересовани страни
84%	72%

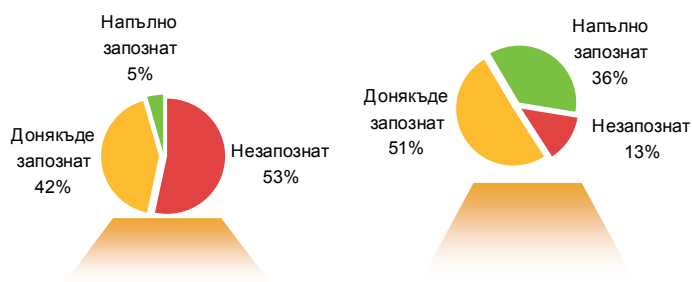
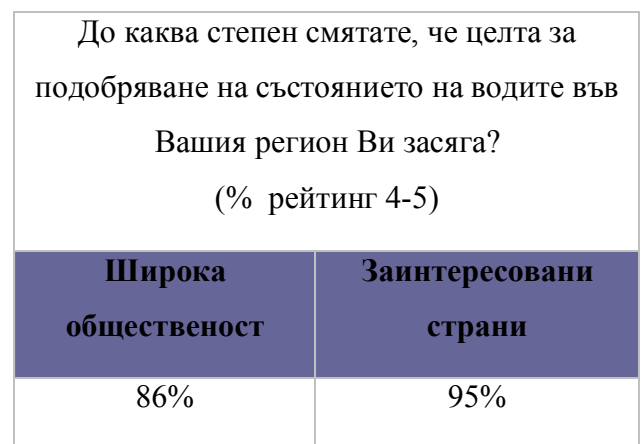
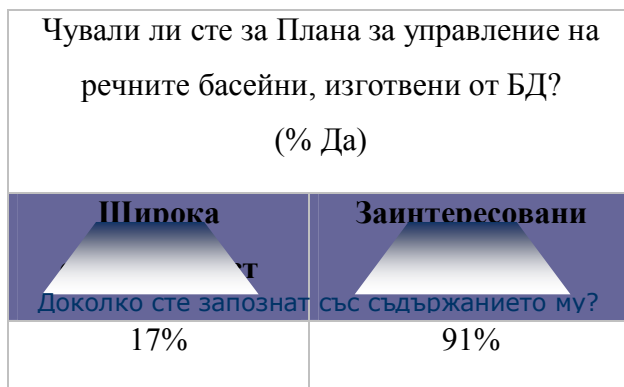
Интересно е разминаването в оценката на ШО и ЗС относно *състоянието* на водите в техния регион. Над **40%** от ШО го определят като лошо, в сравнение с едва **13%** от ЗС. Почти половината от заинтересованите страни в БДИБР смятат, че състоянието на водите в региона е добро. Разликата в мнението за състоянието на водните басейни между ШО и ЗС определя и оценката им затова доколко е наложително да се вземат мерки за подобряване на състоянието им – процентът на тези, които го намират за наложително е по-висок сред ШО.

Състояние на водите в региона

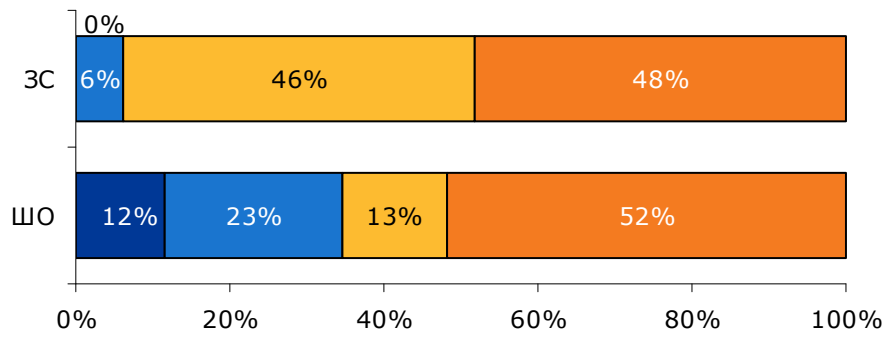
Проект на ПУРБ

Над 90% от ЗС са чували за проекта на ПУРБ, от които малко над 1/3 са напълно запознати със съдържанието му. Картината сред ШО е съвсем различна (макар и неизненадваща) – едва 1 от 6 човека е чувал за ПУРБ, болшинството от които изобщо не са запознати със съдържанието му. Въпреки ниската запознатост с ПУРБ, голямото мнозинство и от ШО, и от ЗС смятат, че целите, залегнали в плана силно ги засягат (след като интервюиращите им представят на кратко основната цел на ПУРБ – „опазването и възстановяването на водите в страната с програма от мерки, които да бъдат реализирани до 2015 г.”). Добрата новина е, че сред заинтересованите страни, запознати със съдържанието на ПУРБ, над **90%** го намират за адекватен за нуждите на региона им. Сред ШО обаче, всеки трети го намира за сравнително или напълно неадекватен.

Доколко намирате ПУРБ за адекватен на нуждите на региона?
(сред тези, които са запознати с ПУРБ донякъде или напълно)

■ Напълно неадекватен ■ Сравнително неадекватен ■ Сравнително адекватен ■ Напълно адекватен

Проблемите

Заинтересованите страни и широката общественост намират повечето идентифицирани проблеми, свързани с водите за важни.

Доколко според Вас е важно да се вземат мерки за решаване на всеки един проблем? Използвайте скала от 1 до 5, където 1 е „никак не е важно”, а 5 е „много е важно”.

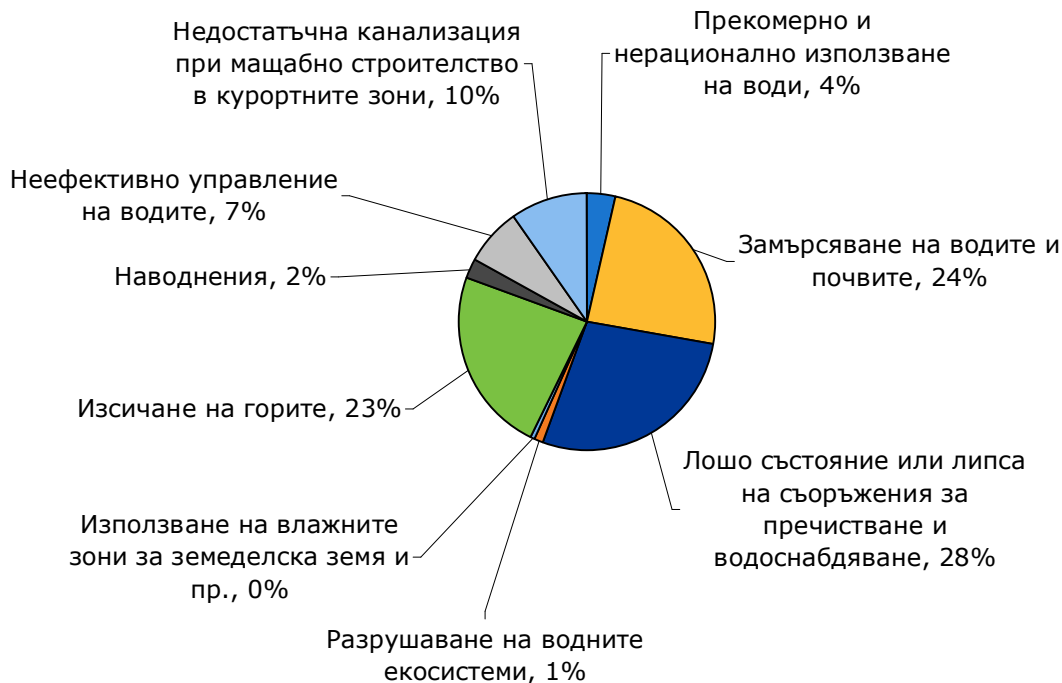
За ШО най-неотложно за решаване е *лошото състояние или липса на съоръжения за пречистване и водоснабдяване*. Следват го *замърсяване на водите и почвите* и *изсичането на горите*.

ЗС също определят за най-неотложен проблем *лошото състояние или липса на съоръжения за пречистване и водоснабдяване*, следван от *недостатъчната канализация при мащабно строителство в курортните зони*.

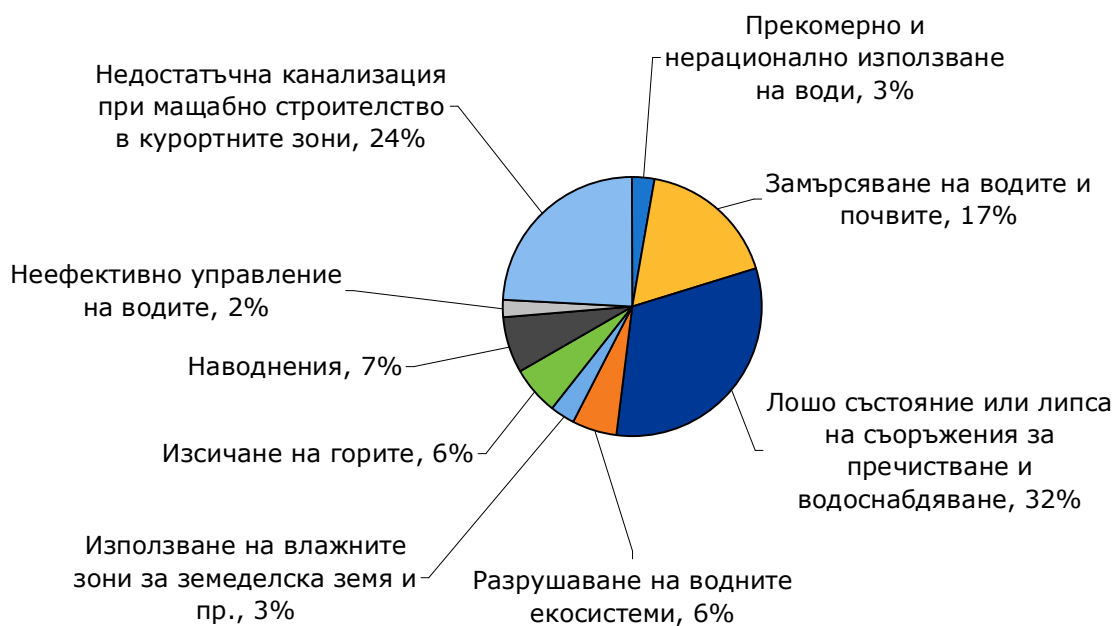
И за двете аудитории, най-малко важният проблем (макар и само относително, в сравнение с останалите изброени проблеми) е използването на влажните зони за земеделска земя.

Най-неотложен проблем за решаване във Вашия регион

БДИБР: Широка общественост

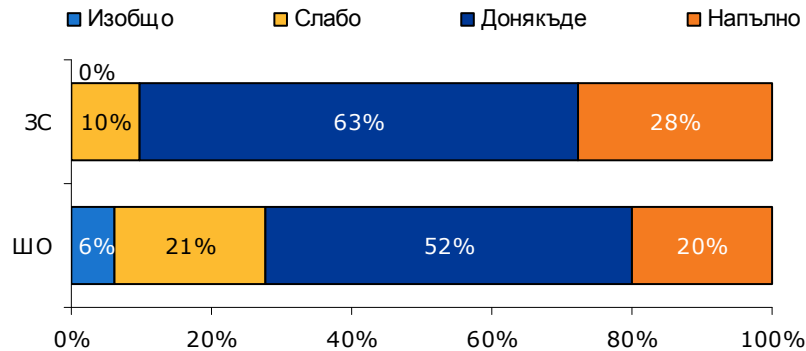

БДИБР: Заинтересовани страни

Над 70% от ШО и над 90% от ЗС смятат, че проблемите, залегнали в ПУРБ покриват проблемите, свързани с водите в техния регион.

Доколко проблемите в ПУРБ покриват проблемите с водите в региона

Мерките

Мерките, които БД ИБР идентифицира като най-важни се определят като такива и от заинтересованите страни и широката общественост, макар и с различен интензитет.

Петте най-важни мерки според заинтересованите страни в ИБР са:

- **Канализации и ПСОВ**
- Допречистване на индустриални отпадъчни води
- Укрепване на речното дъно и брегове
- Сметища
- Водопреносните мрежи

Петте най-важни мерки според широката общественост в ИБР са:

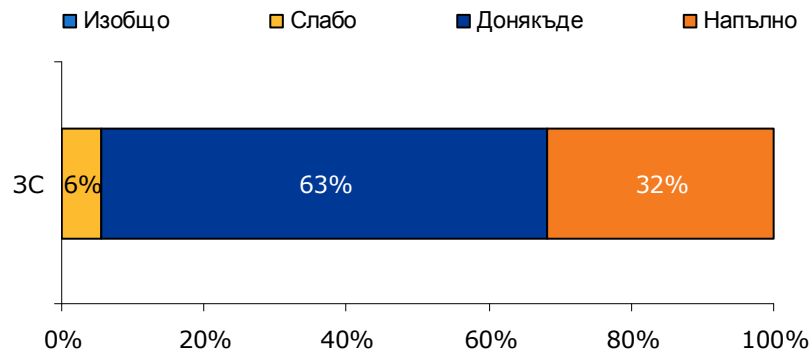
- Контрол върху изхвърлянето на отпадъчни води
- СОЗ
- Пречиствателни съоръжения за питейни води
- **Канализации и ПСОВ**
- Поддържане на корекциите и дигите

И за двете аудитории относително най-малко важните мерки са:

- Ограничения за изграждане на ВЕЦ

- Компенсации за загуба на реколта от необработване на земята

Над **90%** от заинтересованите страни смятат, че изброените мерки покриват донякъде или изцяло основните проблеми и необходиминости за управлението на водите в съответния регион.

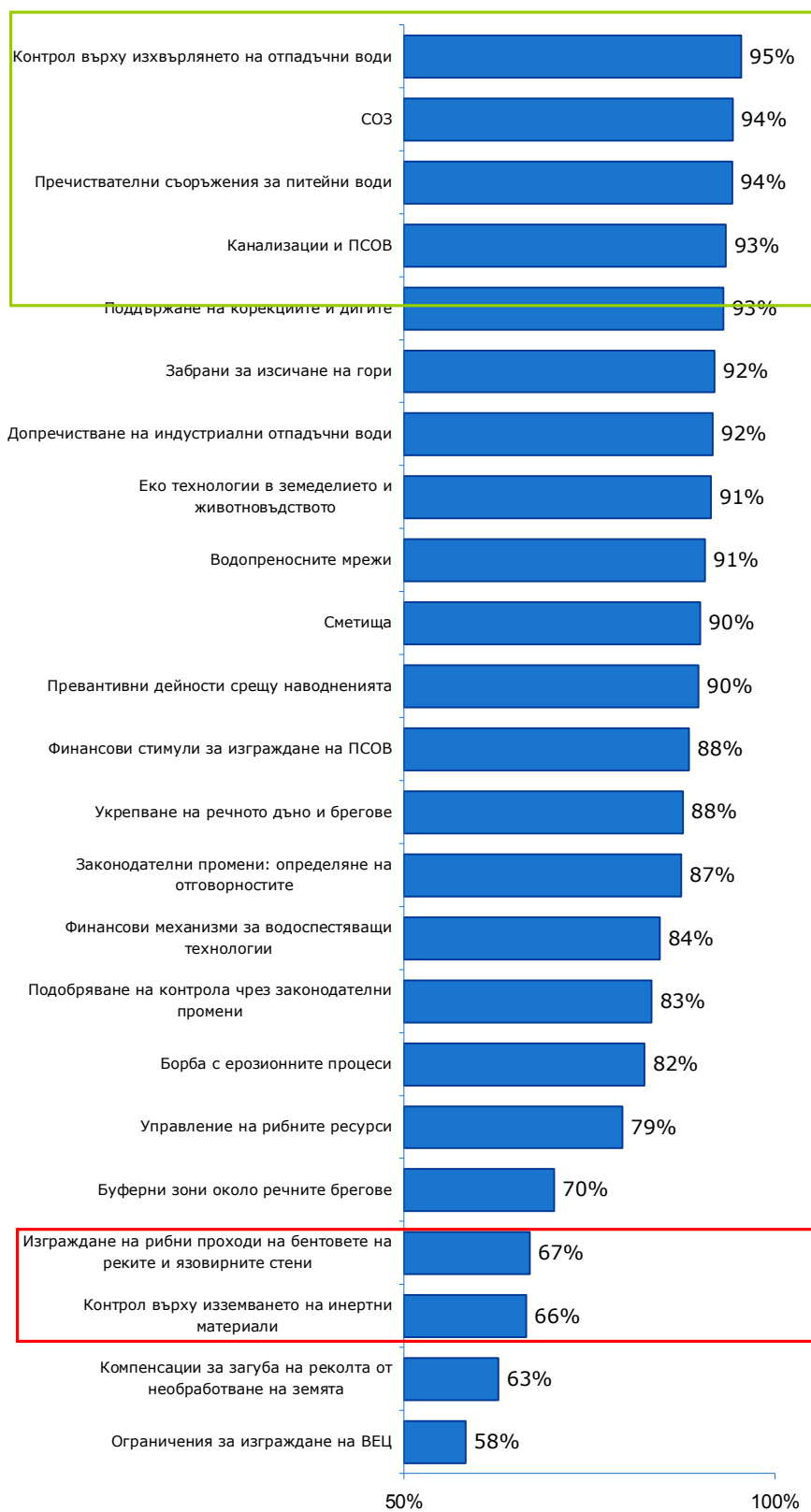

(Въпросът не е зададен към гражданите, тъй като всеки от тях е запитан и е дал отговори само за 5 мерки, които са ротирани на случаен принцип.)

Широка общественост:

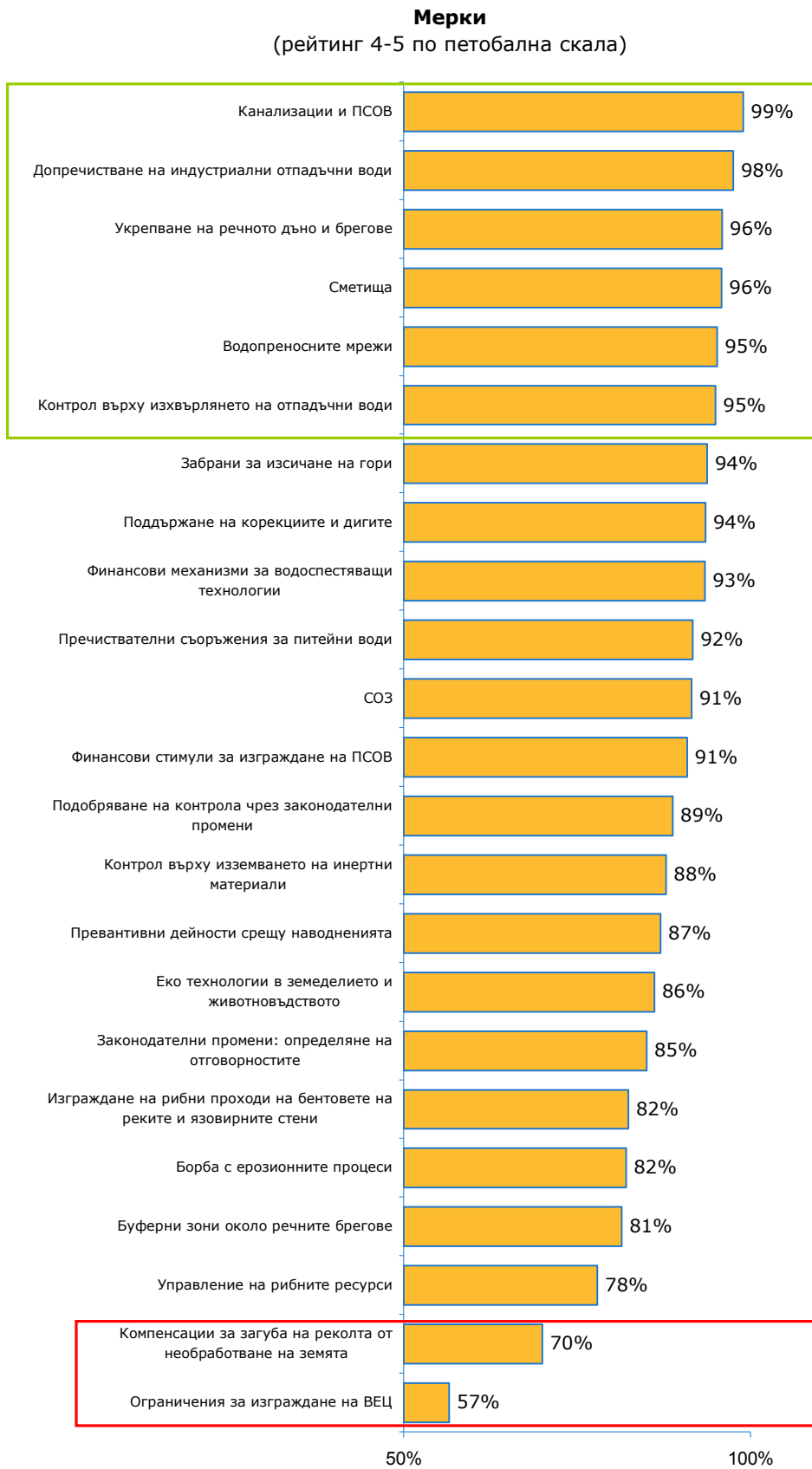
Доколко си заслужава да се инвестират средства и усилия за съответната мярка?

Мерки
(рейтинг 4-5 по петобална скала)

Заинтересовани страни:

Доколко си заслужава да се инвестират средства и усилия за съответната мярка?

Риск

Над **90%** от заинтересованите страни оценяват риска от непостигане на целите на Плана за управление на речните басейни до края на периода на действието му (2015 г.) като среден или голям.

БДИБР: Заинтересовани страни

Основни изводи

- Благодарение на усилията, положени от Консорциума и БД по време на първите два етапа от проекта, свързани с работата по списъците със ЗС, социологическото проучване покри всички идентифицирани групи ЗС и широката общественост, което стана предпоставка за качествен анализ, който да бъде използван по време на работата по изпълнение на ПУРБ.
- Мерките, които БД идентифицираха като най-важни се определят като такива и от заинтересованите страни, макар и с различен интензитет, което е очакван резултат от дълъг процес на сериозни усилия.
- Изводите, направени след приключването на втори етап, намират потвърждение и след приключването на трети етап - приоритет получават преди всичко мерки, свързани с по-добро управление и ефективен контрол, които не изискват значими финансови инвестиции. Това показва, че постигането на добро състояние на водите не е въпрос на пари, а по-скоро на политическа воля и управленски решения.

- Въпреки липсата на информация, и гражданите и ЗС разбират дългосрочната полза за самите тях и икономиката от доброто екологично състояние на водните тела. Това разбиране е добра основа за изпълнението на ПУРБ, но недостатъчна за степента на ангажираност, която БД очакват в процеса на работа за постигане на целите на ПУРБ, което оставя въпроса за работата по информираността и публичността като дългосрочен приоритет, който трябва да бъде заложен като задължителен стратегически елемент с необходимата тежест. Фактът, че половината от гражданите се интересуват от повече информация за проблемите и мерките за управление на речните басейни подкрепя направения извод.